

Povolení k výkonu činnosti insolvenčního správce a zvláštní povolení insolvenčního správce

3.1 Povolení k výkonu činnosti fyzické osoby

Právní úprava: § 4 odst. 1, 2, 3, § 6 odst. 1, 3, 4, 5, 7, § 6a, § 7 odst. 1 a § 8a zák. o ins. správcích, správní řád

Insolvenčním správcem může být fyzická osoba, která splňuje podmínky podle zákona o insolvenčních správcích a které bylo ministerstvem vydáno povolení vykonávat činnost insolvenčního správce nebo zvláštní povolení vykonávat činnost insolvenčního správce.

Právo vykonávat činnost insolvenčního správce vzniká dnem nabytí právní moci povolení vykonávat činnost insolvenčního správce.

Právo vykonávat funkci insolvenčního správce dlužníka, který je podle zvláštního právního předpisu finanční institucí se zvláštním režimem nebo obchodníkem s cennými papíry, centrálním depozitářem, provozovatelem vypořádacího systému, organizátorem trhu s investičními nástroji, investiční společností, investičním fondem penzijní společností nebo penzijním fondem, anebo dlužníkem, jehož úpadek je řešen reorganizací, nebo jehož roční úhrn čistého obrátu podle zákona o účetnictví za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu dosáhl alespoň částky 100 000 000 Kč, anebo který zaměstnává nejméně 100 zaměstnanců v pracovním poměru (ekonomicky významného dlužníka), vzniká dnem nabytí právní moci zvláštního povolení.

Povolení vykonávat činnost insolvenčního správce a zvláštní povolení vykonávat insolvenčního správce ekonomicky významného dlužníka vydává ve správním řízení ministerstvo na základě návrhu fyzické osoby.

V této kapitole jsou poskytnuty veškeré informace týkající se podmínek pro vydání povolení a zvláštního povolení a náležitostí návrhu na vydání povolení a zvláštního povolení pro fyzickou osobu. Stručně je také popsáno správní řízení vedené ministerstvem o vydání povolení a zvláštního povolení.

3.1.1 Podmínky pro vydání povolení fyzické osoby

Přehled podmínek

- 1) plná svéprávnost,
- 2) vysokoškolské vzdělání magisterského studijního programu,
- 3) zkouška insolvenčního správce,
- 4) „platnost osvědčení o vykonání zkoušky“,
- 5) bezúhonnost,
- 6) odborná praxe,
- 7) pojištění odpovědnosti za škodu,
- 8) správní poplatek.

Plná svéprávnost

- navrhovatel musí být plně svéprávný, tedy svéprávnost navrhovatele nesmí být omezena,
- uvedenou podmínku navrhovatel podle zákona o insolvenčních správcích při podání žádosti **neprokazuje**, splnění této podmínky **se presumuje**.

Vysokoškolské vzdělání magisterského studijního programu

- navrhovatel prokazuje, že získal na vysoké škole v členském státě nebo mu bylo členským státem uznáno¹⁶ vysokoškolské vzdělání magisterského studijního programu,
- jedná se o podmínku, která je navrhovatelem v naprosté většině případů prokázána již v žádosti o vykonání zkoušky, přesto zákon o insolvenčních správcích vyžaduje splnění této podmínky doložit také **v návrhu na vydání povolení příložením příslušného dokladu**.

¹⁶ Na žádost absolventa zahraniční vysoké školy vydá osvědčení o uznání vysokoškolského vzdělání nebo jeho části v České republice: a) ministerstvo, jestliže je Česká republika vázána mezinárodní smlouvou se zemí, kde je zahraniční vysoká škola zřízena a uznána, a ministerstvo je touto smlouvou k uznání zmocněno, b) v ostatních případech veřejná vysoká škola, která uskutečňuje obsahově obdobný studijní program, a to podle § 89 a 90 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). Do úvahy přichází také uznání vzdělání ministerstvem přímo na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána a jež zakotvuje uznání vzdělání bez nutnosti vedení řízení o tomto uznání.

Zkouška insolvenčního správce

- vykonání zkoušky je jedním z nezákladnějších předpokladů pro možnost výkonu činnosti insolvenčního správce,
- protože zkouška je odbornou kvalifikací, lze současně uznat zkoušku, která byla vykonána v jiném členském státě Evropské unie, jiném smluvním státě Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederaci a která je odbornou kvalifikací pro výkon činnosti insolvenčního správce v tomto státě,
- splnění této podmínky je v návrhu na vydání povolení dokladováno uvedením evidenčního čísla osvědčení nebo čísla jednacího rozhodnutí o uznání odborné kvalifikace.

„Platnost osvědčení o vykonání zkoušky“

- povolení může být vydáno pouze v případě, že ke dni podání návrhu neuplynulo více než 6 měsíců ode dne vykonání zkoušky,¹⁷
- protože je úspěšné vykonání zkoušky jedním z nezákladnějších předpokladů pro možnost výkonu činnosti insolvenčního správce, zákon o insolvenčních správcích současně stanovuje mezní dobu, po jejímž uplynutí se již k vykonané zkoušce nepřihlíží,
- jedná se o požadavek, aby doba mezi prověřením odborné způsobilosti navrhovatele a okamžikem, kdy začne skutečně vykonávat činnost insolvenčního správce, nebyla příliš dlouhá,
- splnění této podmínky **ověřuje ministerstvo z osobního spisu** navrhovatele.

Bezúhonnost

Bezúhonnost žadatele se posuzuje ve třech rovinách:

- a) v trestní rovině
- b) v insolvenční rovině
- c) ve správní rovině

Podmínku bezúhonnosti pak nespĺňuje fyzická osoba:

- a) trestní rovina
 - která byla pravomocně odsouzena za trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce nebo která byla pravomocně

¹⁷ Zákon o insolvenčních správcích však současně nestanovuje „platnost“ rozhodnutí o uznání odborné kvalifikace, proto se na něj podle názoru autorů uvedené časové omezení nevztahuje, a žadatel, jemuž byla zkouška insolvenčního správce uznána podle zákona o uznávání odborné kvalifikace, není časově omezen k podání žádosti o vydání povolení.

odsouzena za jiný trestný čin, pokud tato trestná činnost ohrožuje důvěru v řádný výkon funkce insolvenčního správce, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena

- pravomocné odsouzení za jakýkoli trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce je překážkou dalšího výkonu činnosti insolvenčního správce, a to bez ohledu, zda byl spáchán úmyslně nebo z nedbalosti,
- zákon o insolvenčních správcích stanovuje tuto překážku také v případě pravomocného odsouzení za jiný trestný čin, pokud tato trestná činnost ohrožuje důvěru v řádný výkon funkce insolvenčního správce, to opět bez ohledu, zda byl spáchán úmyslně nebo z nedbalosti,¹⁸
- splnění této podmínky zjišťuje ministerstvo vyžádáním výpisu z evidence Rejstříku trestů podle zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů.

b) insolvenční rovina

- fyzická osoba, které insolvenční soud v posledních 5 letech před podáním návrhu zamítl žádost o prominutí zbytku jejich dluhů,
- o jejímž úpadku bylo v insolvenčním řízení pravomocně rozhodnuto,
- která byla v posledních 5 letech statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu právnické osoby, o jejímž úpadku bylo v insolvenčním řízení pravomocně rozhodnuto,
- pro kterou dosud trvá překážka výkonu funkce statutárního orgánu, člena statutárního orgánu nebo jiného orgánu právnické osoby, která je podnikatelem,
 - zamítnutím žádosti o prominutí zbytku dluhů se má zřejmě na mysli negativní rozhodnutí insolvenčního soudu o návrhu dlužníka podle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona, tedy v případě řešení úpadku dlužníka oddlužením; s ohledem na následující přísnou podmínku vztahující se k úpadku osoby, jeví se tato podmínka obsolentní, kdy i vyhovění návrhu dlužníka a osvobození od placení zbytku dluhů bude mít za následek ztrátu bezúhonnosti,

¹⁸ Při porovnání ustanovení § 7 odst. 1 písm. a) a § 7 odst. 2 písm. a) zák. o ins. správcích lze sledovat nerovnost v podmínce bezúhonnosti fyzické osoby a v. o. s. Ministerstvo je však jako správní orgán povinno postupovat v souladu se zákony a ostatními právními předpisy. Autoři publikace se však domnívají, že by mělo dojít k legislativnímu sjednocení podmínky bezúhonnosti fyzických osob a v. o. s., jelikož pro rozlišování mezi fyzickou osobou a právnickou osobou není důvod.

- zákon o insolvenčních správcích stanovuje jako podmínku bezúhonnosti tzv. solventnost, a to bez časového omezení; v případě navrhovatele tedy nesmělo být nikdy pravomocně rozhodnuto o jeho úpadku,¹⁹
- překážkou výkonu činnosti insolvenčního správce také je, pokud byl navrhovatel v posledních 5 letech před podáním návrhu na vydání povolení statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu právnické osoby, o jejímž úpadku bylo v insolvenčním řízení pravomocně rozhodnuto, s tím, že zákon o insolvenčních správcích neumožňuje „vyvinění se“ z této překážky,
- zákon o insolvenčních správcích pak navíc odkazuje na překážky výkonu funkce statutárního orgánu, člena statutárního orgánu nebo jiného orgánu právnické osoby, která je podnikatelem, stanovené jiným právním předpisem,²⁰
- splnění těchto podmínek zjišťuje ministerstvo **z insolvenčního a obchodního rejstříku**; v případě pochybností pak vyžádáním informací od insolvenčního a rejstříkového soudu.

c) rovina správní

- fyzická osoba, které bylo v posledních 5 letech před podáním návrhu zrušeno povolení nebo zvláštní povolení postupem podle § 13 odst. 2 zák. o ins. správcích nebo které zaniklo právo na základě rozhodnutí podle § 34 zák. o ins. správcích, nebo
- která byla v posledních 5 letech ohlášeným společníkem veřejné obchodní společnosti (dále také „v. o. s.“), jestliže bylo této v. o. s. zrušeno povolení nebo zvláštní povolení postupem podle § 13 odst. 2 zák. o ins. správcích nebo jí zaniklo právo na základě rozhodnutí podle § 34 zák. o ins. správcích
 - bezúhonný tedy není navrhovatel, který již činnost insolvenčního správce vykonával, ale bylo mu povolení nebo zvláštní povolení ministerstvem zrušeno z důvodu opakovaně udělovaných sankcí,

¹⁹ Ačkoli to zákon o insolvenčních správcích výslovně neuvádí, podmínku bezúhonnosti by splňovala osoba, bylo-li v insolvenčním řízení postupováno podle § 158 insolvenčního zákona, tedy kdy po rozhodnutí o úpadku následovalo rozhodnutí o tom, že dlužník není v úpadku. Naopak je otázkou, zda by podmínku bezúhonnosti splňovala osoba, pokud byl na její majetek prohlášen konkurs podle zákona o konkursu a vyrovnání.

²⁰ Viz § 779 odst. z. o. k. a § 381 zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, zejména pak § 46 odst. 1 z. o. k.: „Členem orgánu obchodní korporace nemůže být také ten, kdo není bezúhonný ve smyslu zákona o živnostenském podnikání, a ani ten, u koho nastala skutečnost, která je překážkou provozování živnosti,“ a § 8 zák. č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).

a to buď ministerstvem pro neplnění povinností podle zákona o insolvenčních správcích, nebo insolvenčním soudem v insolvenčním řízení,

- totéž platí v případě, že bylo ze stejného důvodu zrušeno povolení nebo zvláštní povolení v. o. s., ve které byl navrhovatel v posledních 5 letech před podáním návrhu na vydání povolení ohlášeným společníkem,
- a totéž platí v případě, že ministerstvo ze stejného důvodu rozhodlo o zániku práva dočasně nebo příležitostně vykonávat činnost insolvenčního správce nebo insolvenčního správce ekonomicky významného dlužníka (tj. hostujícího insolvenčního správce – fyzické osoby nebo v. o. s., jejímž byl navrhovatel v posledních 5 letech ohlášeným společníkem),
- splnění této podmínky ověřuje ministerstvo **z osobního spisu** navrhovatele.

Odborná praxe

- navrhovatel je povinen doložit, že vykonával po dobu alespoň 3 let odbornou praxi v oblasti související s výkonem funkce insolvenčního správce, zejména v oblasti práva, ekonomie, daňového poradenství, účetnictví, auditu nebo řízení podniku,²¹
- jedná se o podmínku, kterou navrhovatel prokazoval již v žádosti o vykonání zkoušky, podle názoru autorů, pokud jsou dokumenty prokazující odbornou praxi navrhovatele obsaženy ve spise vedeném ministerstvem a splňují ke dni podání návrhu na vydání povolení náležitosti stanovené vyhláškou č. 312/2007 Sb., pak by mělo postačovat, pokud na ně navrhovatel v návrhu odkáže,²² to ale neplatí pro navrhovatele, kteří žádost o vykonání zkoušky nepodávali a ve spise doklady o odborné praxi obsaženy nejsou (jedná se o navrhovatele, jimž byla zkouška uznána rozhodnutím o uznání odborné kvalifikace),

²¹ Navrhovatel vydání povolení, který podal písemnou žádost o vykonání zkoušky (nebo zkoušku vykonal) do dne 31. 7. 2013, nemusí splňovat podmínku tříleté odborné praxe.

²² Podle § 6 odst. 2 spr. řádu platí, že správní orgán postupuje tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady, a dotčené osoby co možná nejméně zatěžuje. Podklady od dotčené osoby vyžaduje jen tehdy, stanoví-li tak právní předpis. Lze-li však potřebné údaje získat z úřední evidencie, kterou správní orgán sám vede, a pokud o to dotčená osoba požádá, je povinen jejich obstarání zajistit.

- k odborné praxi a jejímu prokazování v podrobnostech odkazujeme na kapitolu 1.1 „Základní podmínky pro možnost konání zkoušky“ a kapitolu 1.3 „Požadavek odborné praxe a její prokazování“.

Pojištění odpovědnosti za škodu

- navrhovatel má povinnost uzavřít na svůj náklad smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce podle insolvenčního zákona nebo s činností zaměstnanců insolvenčního správce při výkonu funkce,
- náležitosti smlouvy a minimální limit pojistného plnění jsou upraveny ve vyhlášce ministerstva č. 314/2007 Sb., o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců, ve znění vyhlášky č. 360/2013 Sb., s tím, že podle § 2 odst. 1 vyhlášky č. 314/2007 Sb. platí, že minimální limit pojistného plnění z pojištění se pro fyzické osoby stanoví částkou 1 000 000 Kč,
- minimální standardy pojistných smluv jsou uvedeny v § 3 vyhlášky č. 314/2007 Sb. Primárně musí být ve smlouvě výslovně uvedeno, že se pojištění vztahuje na odpovědnost insolvenčního správce za škodu, která je způsobena v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce nebo s činností jeho zaměstnanců při výkonu jeho funkce. Pojištění se současně musí vztahovat na škodu způsobenou jak konáním, tak opomenutím při výkonu funkce insolvenčního správce nebo v souvislosti, pokud ke konání nebo opomenutí došlo v době trvání pojištění,
- splnění této podmínky je v návrhu na vydání povolení dokladováno **příložením platné pojistné smlouvy**.

Správní poplatek

- podle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích (dále jen „zák. o správních poplatcích“), platí, že zápis do seznamu insolvenčních správců je zpoplatněn částkou 5 000 Kč [viz sazebník poplatků, část I., položka 10, písm. e)],
- správní poplatek je možné zaplatit bezhotovostním převodem na účet ministerstva, číslo účtu: 3711-5120001/0710, nebo kolkovou známkou,
- splnění této podmínky je v návrhu na vydání povolení prokazováno **příložením dokladu o zaplacení** správního poplatku.

3.1.2 Návrh na vydání povolení fyzické osoby

Vzor návrhu viz příloha č. 6.

Náležitosti návrhu fyzické osoby na vydání povolení

- její jméno, popřípadě jména, a příjmení, trvalý pobyt, státní občanství, místo narození, rodné číslo, a nemá-li rodné číslo, datum narození,
 - jedná se o údaje sloužící jednak k označení navrhovatele podle správního řádu, a jednak v případě vydání povolení jako údaje zapisované do seznamu insolvenčních správců; místo narození a státní občanství je pro ministerstvo potřebné z důvodu vyžádání výpisu z evidence Rejstříku trestů,
- označení adresy, která má být jejím sídlem,
 - sídlem je místo, ve kterém má insolvenční správce povinnost skutečně a převážně vykonávat činnost; skutečný stav má tedy odpovídat stavu tvrzenému,
 - navrhovatel je oprávněn uvést jakoukoli adresu sídla, a to bez doložení právního důvodu pro užívání nemovitosti,
 - je-li však navrhovatel advokátem, daňovým poradcem, auditorem nebo notářem, uvede adresu zapsanou v seznamu advokátů, v seznamu daňových poradců, v seznamu auditorů nebo adresu notářského úřadu, do kterého byl jmenován,
 - více informací k sídlu insolvenčního správce naleznete v kapitole 6.1.
- evidenční číslo osvědčení o vykonání zkoušky
 - číslo uvedené ve spodní části osvědčení postačí uvést v návrhu na vydání povolení s tím, že kopii osvědčení již není nutné přikládat.

Povinné přílohy k návrhu fyzické osoby na vydání povolení

- doklad o dosaženém vzdělání,
- doklad prokazující splnění podmínky pojištění odpovědnosti za škodu,
 - tento doklad se nepřikládá pouze v případě, že je současně s návrhem na vydání povolení fyzické osoby podáván návrh v. o. s., k němuž tato fyzická osoba připojila prohlášení, že bude činnost insolvenčního správce vykonávat pouze v rámci v. o. s.,
- doklady prokazující odbornou praxi
 - navrhovatel prokazuje tříletou odbornou praxi v oblasti související s výkonem funkce insolvenčního správce, zejména v oblasti práva, ekonomie, daňového poradenství, účetnictví, auditu nebo řízení podniku podle